

תקציר

מחלת ה"שחפת" (mycobacteriosis) בדג הלברק (*Dicentrarchus labrax*), גורמת לדאגה רבה בקרב העוסקים בחקלאות ימית בארץ, עד כדי הטלת ספק בעצם עתידו של דג זה כמיועד לגידול מסחרי. המחלה יכולה להתפתח זמן ממושך ללא אפשרות לגלותה לפי סימנים חיצוניים. היא מעכבת את גדילת הדג ואינה מתירה את שווק הדגים. למרות שהלברק נראה רגיש במיוחד למחלה זו, יש לנו בסיס להאמין כי המחלה מאיימת גם על מיני דגים אחרים הגדלים במערכות חקלאות ימית. באילת נפגע גם דג ה"ארס" (*Siganus rivulatus*), דג צמחוני הגדל בים סוף ואשר אנו משתמשים בו לבקרה על התפתחות האצות במיכלי גידול הדגים.

טפיל פנימי (*endoparasite*) זוהה לראשונה בקבוצה של דגי דניס שנשלחו מקפריסין לבדיקה במעבדתנו. טפיל זה, חד תאי מסוג *Myxidium* גרם תמותות באחת החוות באי. הטפיל גורם לדלקת חמורה במערכת העיכול והדגים מראים סימנים של אנמיה, בטן נפוחה ורזון יתר. פתוגן זה פוגע כנראה רק בדג הדניס. עקב תנועות בעבר של דגיגים מישראל לקפריסין ולהיפך, איבחון מחלה זו, שטרם הופיעה בארץ, חשוב במיוחד ומדגיש את הצורך להחזיק כל דג המגיע מהים התיכון לתקופת הסגר טרם הכנסתו למערכת.

גם השנה זוהו מקרים של התרבות יתר של *Cryptobia eilatica* בזימי דגים. כנראה שטפיל חד תאי זה השייך לקבוצה של שוטוניות, משמש כגורם המחמיר מצבו של דג חלש או פגוע, אך אין הוא מהווה גורם מחלה ראשי.

בדגי לברק מעתלית נמצאו *metacercariae* של תולעת הדיגנאית *Diplostomum*. לטפיל זה מעגל חיים מורכב הזקוק לפונדקאי ביניים, בדרך כלל ציפורים ורכיכות. חיסול הטפיל דורש סילוק אחד הפונדקאים. במערכות גידול הדגים מומלץ, כשהדבר ניתן, לחסל רכיכות ולהגן על הבריכות ברשתות נגד ציפורים.

לראשונה בודד בדג הלברק זן של *Streptococcus*. הדגים גודלו בבריכות במושב עין-יהב ביחד עם אמנונים אשר מהם כנראה נדבקו. הדגים היו גם נגועים ב - *Scyphidia*, ריסניות שהתיישבו בריכוזים גבוהים בזימים. התמותות נפסקו כאשר ניתנו לדגים טיפולים באנטיביוטיקה דרך המזון וטיפול ב - *malachite green* דרך המים.

תמותות של דג הדניס היפני *Pagrus major* המוחזק בעתלית, אובחנו, לפי מצב כבד הדגים, כקשורות לדיאטה לא נכונה. השרידה השתפרה כאשר הוחלף המזון בהרכב אחר של מזון.

הקרנטינה המשיכה את פעולתה כבשנים קודמות. במשך 1992 אוחזקו דגי דקר (*Epinephelus spp.*) מהים התיכון ודג הדולפין, מהי מהי (*Coryphaena hippurus*) מים סוף, לתקופת הסתכלות. טפילי עור וזימים אשר נמצאו עליהם, הושמדו במשך תקופה זו.